

Aleksandra Horvat, Daniela Živković. Između javnosti i privatnosti : knjižnice u vremenu e-knjige. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2012. 190 str. ISBN 9789531692298

Nove su tehnologije u posljednjih dvadesetak godina uvelike promijenile radnu i životnu sredinu knjižničara i korisnika knjižnica. Promijenile su način upravljanja informacijama, omogućile raznovrsne nove usluge, ali i učinile složenijima odnose između knjižničara i korisnika. Knjižničari i korisnici u današnjem digitalnom i umreženom društvu često su u kontroverznim odnosima. Čuvajući tradicionalne strukovne vrijednosti, knjižničari često nalaze potrebnim njihovo preispitivanje. Kako, primjerice, osigurati prava na slobodan pristup informacijama, i pritom, uza sva svojstva suvremene tehnologije, sačuvati korisničku privatnost? Kako riješiti pitanje posudbe e-knjige i pri tome ne prekršiti autorska prava? Svaka nova usluga i svaki novi informacijski proizvod složeni su od mnogo elemenata od kojih svaki traži poznavanje i odgovorni profesionalni postupak.

Odgovore na ta i mnoga druga pitanja, naći ćete u knjizi Aleksandre Horvat i Daniele Živković "Između javnosti i privatnosti : knjižnice u vremenu e-knjige" koju je 2012. godine izdala Hrvatska sveučilišna naklada. Obje autorice nastavnice su na studiju bibliotekarstva Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Knjigu sačinjavaju dvije, naizgled, posve odvojene cjeline, svaka sa svojim opsežnim popisom literature. Prvi dio "Između javnosti i privatnosti" autorice Aleksandre Horvat temeljito raščlanjuje prava knjižničnih korisnika, načine njihova mogućeg kršenja i načine na koje ih knjižničar može i treba štiti. Pravo na pristup informacijama, primjerice, jedno je od osnovnih ljudskih prava, blisko povezano s pravom slobode izražavanja i misli. Knjižničari to pravo moraju promicati u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, vodeći računa o podacima koji su tajni ili ograničeno dostupni i podacima koji su zaštićeni autorskim pravom. Pravo na zaštitu osobnosti, odnosno pravo na privatnost, čast i ugled, vlastitu sliku i identitet, obvezuju knjižničara s više vidova, od čuvanja osobnih podataka korisnika, do čuvanja prostorne privatnosti. Svakodnevna praksa dovodi knjižničara u različite, ponekad vrlo osjetljive okolnosti u kojima mora, uvažavajući sva načela najbolje prakse, pokazati poznavanje propisa i pravila te rješavati probleme štiteći korisnika i njegova prava. Neke od primjera naći ćete i na stranicama ove knjige. Drugi dio pod

naslovom “Knjižnice u vremenu e-knjige”, napisala je Daniela Živković, a bavi se svim vidovima fenomena elektroničke knjige, poglavito onima koji zadiru u knjižničarsku i izdavačku sferu. Tekst polazi od definicije i obilježja e-knjige, opisuje načine njezina raspačavanja te se usmjerava na pitanja koja proizlaze iz odnosa knjižnice i e-knjige. To su pitanja nabave, posudbe, obveznog primjerka te pristupa e-knjizi, kao i izobrazbi korisnika za e-knjigu. Posebno se razmatra moguća uloga knjižnice kao nakladnika e-knjige. Konačno, temeljem donijetih strategija, prije svega na razini Europske unije, razmatra se oblikovanje politike budućeg razvoja e-knjige te uloge knjižnica u tom postupku.

Ovo djelo prvi put u našem prostoru, a vrlo je malo tako opsežnih djela na ove teme i u širem okruženju, sabire ne samo teorijske, povijesne i zakonske osnove, nego i najsvježijim primjerima ilustrira obuhvaćene predmete.

Pisano izvanredno jednostavnim jezikom, uporabom primjerenoga nazivlja, djelo kao ciljnu populaciju ima prvenstveno knjižničarsku struku. Bit će neizostavnim štivom i studentima informacijskih znanosti. Držim, također, da bi sadržaj knjige bio koristan i drugim stručnjacima koji se bave posredovanjem znanja i informacija.

Djelo Aleksandre Horvat i Daniele Živković izvanredan je prilog nedostatnom korpusu literature koja na znanstvenoj podlozi, ali na primjerima iz prakse, razmatra aktualne teme koje proizlaze iz stvaranja i korištenja informacija u digitalnom i umreženom svijetu.

*Jelka Petrak
petrak@mef.hr*